VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO

23.4.2018

Työelämä- ja tasa-arviovaliokunta, 24.4.2018

VNS 1/2018 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019—2022

VALTIOVARAINMINISTERIÖN LAUSUNTO

Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon rahoitus vuosina 2017–2019

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun tullaan hallituksen vuosia 2019–2022 koskevan JTS-päätöksen ja jo tehtyjen talousarvioratkaisujen myötä kohdistamaan rahoitusta noin 450 milj. euroa vuosina 2017–2019 momentilta 28.70.05 (Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus). Rahoitus jakautuu vuosittain seuraavasti:

Momentti	**2017**	**2018**	**2019**	**Yhteensä**
28.70.05	53,3	180,1	213,0	446,4

JTS-päätöksessä v. 2019 momentin rahoitukseen on varattu noin 213 milj. euroa, josta 95 milj. euroa on maakuntien valmistelun tukea ja noin 98 milj. euroa kohdennetaan Digi-muutosohjelman toimeenpanoon ja maakuntavalmistelun ICT-tukeen. Väliaikaishallinnon arvonlisäverokorvaukseen on varattu 15 milj. euroa.

Valinnanvapauspilottien rahoitukseen on vuoden 2017 lisätalousarviossa myönnetty 30 milj. euroa ja vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa 100 milj. euroa momentille 33.60.38 (Valtionavustus valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin.) Julkisen talouden suunnitelmaa koskevassa valtioneuvoston päätöksessä on varauduttu rahoittamaan valinnanvapauspilotteja edellä mainitun lisäksi 100 milj. euron lisäpanostuksella. Valinnanvapauspilotteja tuetaan esimerkiksi hyödyntämällä valtion tasetta.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 0295 16001 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Maakuntien tarvitsemien digitalisaatio- ja ICT-palveluiden toteuttamiseksi pääomitetaan maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:tä siirtämällä yhtiöön valtion osakeomistuksia noin 30 milj. euron arvosta. Summassa on huomioitu myös mahdollinen yhtiön valtiolle maksaman veron osuus siten, että Vimanan nettorahoitus osakesiirron avulla olisi 20 milj. euroa.

Digi-muutosohjelman toimeenpano ja maakuntien ICT-tuki vuonna 2019

Maakuntien ICT-muutosta on varauduttu rahoittamaan valtion talousarviosta v. 2017-2019 yhteensä 192 milj. eurolla. Sote-tietojärjestelmien muutosten osuus maakunnan ICT:n muutoskustannuksesta on arviolta 20-30 % eli noin 40-60 milj. euroa. Lopullinen kustannus vaihtelee maakunnittain, sillä muutamien (pienten) maakuntien sote-järjestelmät ovat jo keskitettyjä ja muutoksia niihin tarvitaan vain vähän. Suurimmassa osassa maakuntia muutostarve on arvioitu olevan keskisuuri tai suuri. Suurimmissa maakunnissa kustannukset nousevat koska muutoksen kohteena olevia järjestelmiä on lukuisia ja sote-järjestelmien keskittämistä ei ole toteutettu. Esimerkiksi Uudenmaan ja Pirkanmaan maakuntien sote-järjestelmien muutoskustannukset 2018-2019 ovat noin 30 % ICT-muutoksen kokonaiskustannuksesta.

Maakunnille osoitetaan rahoitusta ICT-muutossuunnitelman perusteella. Suunnitelmassa maakunta kuvaa tarvittavat muutokset ja niiden rahoitustarpeen. Tarkoituksena on saattaa kaikki maakunnat samalle viivalle, jotta ne voivat aloittaa toimintansa 2020 alusta. Maakunnat, jotka ovat tietojärjestelmäratkaisuiltaan hajanaisempia joutuvat tekemään enemmän työtä ja vaativat enemmän resurssia kuin maakunnat joissa yhtenäistämistä on jo tehty. Rahoitustarve on käytännössä sidottu työmäärään, ei maakunnan suuruuteen.

Muutoskustannukset (ml. palkkaharmonisointi) maakuntien toiminnan alkuvuosina

Palkkaharmonisoinnilla on vaikutusta maakuntien yleiskatteellisen rahoituksen mitoitukseen maakuntien toiminnan alkuvuosina. Maakunta- ja sote-uudistusta koskevan hallituksen esityksen yhteydessä (15/2017) on arvioitu, että palkkaharmonisoinnin kustannusvaikutus määräytyy sen mukaisesti, millaiseksi tehtäväkohtaiset palkkatasot määritellään ja millä aikataululla palvelussuhteen ehtoja ja palkkausta harmonisoidaan. Hallituksen esityksen perusteella kustannusvaikutus on mediaanitavoitetasolla noin 75 miljoonaan euroa ja 9. desiilin tavoitetasolla noin 700 miljoonaa euroa. Palkkojen yhtenäistäminen vie useita vuosia. Palkkaharmonisoinnin tarve on vähäisempi maakunnissa, joissa on jo tehty maakunnallisia sote-ratkaisuita kuin niissä maakunnissa, joissa maakunnallisia ratkaisuja ei ole.

Julkisen talouden suunnitelman yhteydessä hallitus julkaisi kannanoton maakunta- ja sote-uudistuksesta. Hallituksen kannanotossa todetaan, että muutoskustannuksia, kuten tila- ja ICT-kustannuksia sekä palkkaharmonisaation kustannuksia tarkastellaan vuoden 2018 aikana muun muassa osana koetalousarvion laadintaa. Jos uudistuksesta on tunnistettavissa yleiskatteellisen rahoituksen riittävyyden vaarantavia muutoskustannuksia, vuoden 2019 kevään julkisen talouden suunnitelmassa varaudutaan tähän.